

Zbornik sudske prakse

Predmet C-499/15

W.
i
V.

protiv X.

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Vilniaus miesto apylinkės teismas)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba (EZ) br. 2201/2003 – Članci 8. do 15. – Nadležnost u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja – Uredba (EZ) br. 4/2009 – Članak 3. točka (d) – Suprotstavljene odluke koje su donijeli sudovi različitih država članica – Dijete koje uobičajeno boravi u državi članici boravišta svoje majke – Nadležnost sudova države članice boravišta oca za izmjenu pravomoćne odluke koju su prethodno donijeli o boravištu djeteta, obvezi uzdržavanja i izvršavanju prava na kontakt s djetetom – Nepostojanje”

Sažetak – Presuda Suda (prvo vijeće) od 15. veljače 2017.

1. *Prethodna pitanja – Nadležnost Suda – Pokretanje postupka pred Europskim sudom za ljudska prava kako bi mu se podnijelo prethodno pitanje – Nepostojanje*

(čl. 267 UFEU-a; Poslovnik Suda, čl. 83.)

2. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Nadležnost, mjerodavno pravo, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja – Uredba br. 4/2009 – Nadležnost sudova države članice koji su donijeli pravomoćnu odluku u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću i obvezom uzdržavanja koja se odnosi na maloljetno dijete za odlučivanje o zahtjevu za izmjenu odredaba donesenih navedenom odlukom – Nepostojanje – Uobičajeno boravište djeteta koje se nalazi na državnom području druge države članice – Nadležnost sudova potonje države članice*

(uredbe Vijeća br. 2201/2003, čl. 8. st. 8. i br. 4/2009, čl. 3.)

3. *Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću – Uredba br. 2201/2003 – Pojam „uobičajeno boravište” djeteta – Kriteriji za ocjenu – Fizička prisutnost djeteta u državi članici*

(Uredba Vijeća br. 2201/2003, čl. 8.)

1. Aktom podnesenim 20. prosinca 2016. osoba W. je na temelju članka 83. Poslovnika Suda podnijela zahtjev za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka te zahtjev da Sud Europskom sudu za ljudska prava podnese prethodno pitanje. Kao prvo, što se tiče zahtjeva za pokretanje postupka pred Europskim sudom za ljudska prava, treba naglasiti da Sud za to nije ovlašten ni na temelju članka 83. ni na temelju ijedne druge odredbe njegova Poslovnika.

(t. 32., 33.)

2. Članak 8. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 i članak 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja treba tumačiti na način da, u predmetu poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, sudovi države članice koji su donijeli pravomoćnu odluku u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću i obvezom uzdržavanja koje se odnose na maloljetno dijete više nisu nadležni za izmjenu odredaba donesenih tom odlukom jer se uobičajeno boravište tog djeteta nalazi na državnom području druge države članice. Za odlučivanje o tom zahtjevu nadležni su sudovi potonje države članice.

Kao što proizlazi iz uvodne izjave 12. Uredbe br. 2201/2003, potonja je donesena s ciljem ostvarivanja zaštite interesa djeteta, i u tu se svrhu posebno temelji na kriteriju blizine. Članak 8. Uredbe br. 2201/2003 izražava taj cilj uspostavljajući opću nadležnost u korist sudova države članice u kojoj dijete ima svoje uobičajeno boravište. Prema stavku 1. toga članka 8., nadležnost nekog suda treba biti uspostavljena „u trenutku pokretanja postupka”, to jest na datum na koji je tom sudu podnesen akt kojim se pokreće postupak, sukladno članku 16. te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 1. listopada 2014., E., C-436/13, EU:C:2014:2246, t. 38.) Osim toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 45. svojega mišljenja, pozivajući se na točku 40. presude od 1. listopada 2014., E. (C-436/13, EU:C:2014:2246), nadležnost suda treba provjeriti i utvrditi u svakom pojedinom slučaju kad je pred sudom pokrenut postupak, što implicira da se ona ne zadržava nakon okončanja postupka koji je u tijeku.

(t. 51.-54., 70. i izreka)

3. U svojoj presudi od 22. prosinca 2010., Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, t. 46.), potvrđenom ustaljenom sudskom praksom (vidjeti, među ostalim, presudu od 9. listopada 2014., C, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, t. 50.), Sud je presudio da smisao i doseg pojma „uobičajeno boravište” trebaju biti određeni s obzirom na svrhu zaštite interesa djeteta, osobito s obzirom na kriterij blizine. Taj pojam odgovara mjestu koje odražava određenu integraciju djeteta u socijalno i obiteljsko okruženje. To mjesto treba odrediti nacionalni sud vodeći računa o posebnim činjeničnim okolnostima svakog pojedinog slučaja. Osobito su relevantni uvjeti i razlozi boravka djeteta na državnom području neke države članice kao i njegovo državljanstvo. Osim fizičke prisutnosti djeteta u nekoj državi članici koja treba biti uzeta u obzir, drugi elementi trebaju ukazivati na to da prisutnost ni u kojem slučaju nije privremena ili povremena (vidjeti u tom smislu presudu od 22. prosinca 2010., Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, t. 47. do 49.). Dakle, određivanje uobičajenog boravišta djeteta u dotičnoj državi članici iziskuje barem da je dijete fizički prisutno u toj državi članici.

(t. 60., 61.)